

**Reflecții și repere de la Conferința anuală IFLA,
13-18 august 2011, San Juan, Puerto Rico**

Mariana Harjevschi, vicepreședinte ABRM

Stimați participanți ai conferinței,
Distinși invitați de onoare,

Este o deosebită plăcere de a Vă saluta la această conferință aniversară!
Sunt astăzi în fața Dvs de a-mi împărtăși experiența în cadrul participării mele la cea de-a 77-a Conferință la Federației Internaționale a Asociațiilor Bibliotecare.

Tentați de farmecul Mării Caraibilor, briza oceanului Atlantic, mult soare, temperaturi înalte, dar și ploi tropicale și umiditate ridicată, participanții celei de-a 77-a Conferință IFLA s-au grăbit să ajungă la San Juan, capitala statului Puerto Rico, stat asociat al SUA. Circa 2500 de participanți, din 116 țări au participat la conferința IFLA în 2011, conferință care a avut ca temă *Bibliotecile dincolo de biblioteci: integrare, inovare și informație pentru toți*. Un subiect destul de interesant și tentant, deoarece și-a propus să reunească eforturile multor specialiști în domeniul informării – bibliotecari, arhiviști, muzeografi, scriitori, editori, chiar și specialiști în domeniul tehnologiilor informaționale, distribuitori de baze de date, politicieni și alți factori de decizie pentru a interacționa, împărtăși experiența, vizita biblioteci publice, universitare, specializate etc., chiar și a fi expuși la cultura și viața socială puertorică, muzică, dans și bucătăria tradițională din Caraibi. Această conferință a fost ce-a de-a 2-a conferință IFLA în acea parte a globului, ultima fiind în 1989 în Cuba. Deci *Insula încântării*, cum îi spun localnicii – a fost totodată și o decizie justificată a Biroului IFLA de a fi echitabili privind alegerea după criteriul geografic al locului desfășurării conferinței, pe cât și disponibilitatea și capacitatea țării de a susține un astfel de eveniment major pentru comunitatea bibliotecară din întreaga lume.

Participarea mea a fost posibilă, grație unui grant oferit de IFLA pentru bibliotecari din țările în curs de dezvoltare. Deși a fost personal, pentru mine a 3-a participare la Conferința IFLA aceasta a fost una semnificativă. Grantul care mi-a fost oferit care mi-a dat șansa atât să particip la sesiunile conferinței, un lucru firesc, cât și fiu prezentă în calitate de membră a Comisiei pentru Drept de Autor și Probleme Juridice pentru a-mi onora obligațiile pentru mandatul care mi-a fost acordat pentru perioada 2009-

2013, precum și să prezint comunicarea poster *Advocacy pentru un drept de autor echitabil: Rolul bibliotecilor. Cazul Republicii Moldova*, o primă experiență pentru mine.

Comitetul Național al IFLA l-a selectat Dr. Pico Fernando, din Puerto Rico, profesor universitar, istoric și umanist ca vorbitor cheie pentru Ședința de deschidere, susținând comunicarea *Viața de după a textelor: Când paradisul este un simplu site pe internet*. Dr. Pico este o bine cunoscută personalitate pentru excelența sa în cercetare, contribuțiile sale remarcabile la salvagardarea patrimoniului Puertorică, astfel comunicarea s-a de deschidere a subliniat importanța conservării cuvântului scris, ca parte a moștenirii culturale, iar internet-ul a sugerat distinsul profesor de privit, atât cu receptivitate, cât și reticență.

De asemenea, am fost încântată să audiez trei vorbitori distinși la ședințele IFLA-ei 2011, și anume C. Clarke Trevor, Director General pentru Cultură și Industrii Creative din cadrul OMPI, care a menționat despre provocările dreptului de autor la nivel internațional și care este politica diferitelor guverne în susținerea unui echilibru între dreptul de autor și dreptul privind accesul la informație, o sarcină de altfel destul de dificilă în societatea modernă. Mayra Santos-Febres, o bine-cunoscută figură din Puerto Rico din domeniul literaturii și Luis Molina-Casanova, a cărui domeniu de experiență este cinematografia, au reliefat despre importanța bibliotecilor în promovarea valorilor literare și a artei.

Diverse subiecte au fost reflectate în programul Conferinței IFLA. Ca. 218 de sesiuni, 165 sesiuni de postere și 120 de cabine ale expozanților au fost prezentate pe parcursul a șase zile. Din cele 218 de sesiuni, care au derulat fie în paralel, fie separat, toate au fost grupate în următoarele Tematici precum:

- Acces deschis și resurse digitale;
- Politici, strategii și advocacy;
- Utilizatori, acces și servicii;
- Instrumente și tehnici pentru bibliotecari;
- Idei, inovații, anticiparea noului.

Astfel fiecare comitet, secțiune, grup profesional din cadrul IFLA urma să se implice prin diverse prezentări, desigur fiind incluse în program și comunicări ale delegaților care în prealabil și-au anunțat titlurile comunicărilor propriu-zise. Conferința IFLA este cea mai mare conferință a

bibliotecarilor din diverse tipuri de biblioteci, de aceea subiectele abordate în cadrul acestora au fost extrem de diferite. Cu adevărat fiecare comitet, secțiune, grup profesional a încercat să pună pe agenda de discuție subiecte de ordin tematic, să împărtășească istorii de succes, și chiar să semnaleze anumite probleme, să incite participanții la discuție, printre care menționăm – abordări inovative privind furnizarea serviciilor și produselor pentru cetățeni; provocările multiculturalismului în crearea colecțiilor digitale; prezervarea culturii în era migrației, dezvoltarea colecțiilor în perioada crizei economice; redefinirea rolurilor bibliotecilor publice și misiunea bibliotecilor în procesul de e-guvernare; instruirea continuă a bibliotecarilor – ca strategie de dezvoltare a bibliotecilor și a asociațiilor bibliotecare; accesul studenților/elevilor la informație prin intermediul tehnologiilor; strategii de atragere a copiilor și tinerilor la bibliotecă; bariere privind accesul la informația din domeniul sănătății, colectarea electronică a datelor statistice pentru biblioteci ș.a.

Desigur, conferința fiind una globală a tratat și subiecte arzătoare pentru regiuni – sisteme informaționale în domeniul agriculturii pentru popoarele indigene și securitatea alimentară; importanța culturii informației pentru populația multiculturală din America Centrală și Caraibi.

O atenție deosebită a fost acordată problemelor ce țin de drept de autor, acces la informație. Aceste subiecte au fost aduse pe agenda IFLA-ei de către Comisiile pentru Drept de Autor și alte probleme juridice (CLM), precum și cea specializată Acces la Informație și Libertatea de Expresie (FAIFE). Cum să fixezi lumea în era virtuală – a fost întrebarea cheie la ședințele acestor comisii, care au încercat să discute despre revoluția Twitter din Egipt, fenomenul Wikileaks din țările dezvoltate sau cine controlează accesul la internet în China etc. Totodată, IFLA a continuat și anul acest un subiect destul de fierbinte – excepțiile și limitările dreptului de autor, sălile prevăzute pentru aceste sesiuni devenind neîncăpătoare. Un succes al IFLA-ei a fost prezentarea de către Grupul de lucru a Tratatului cu privire la excepții și limitări, care urmează a fi pus în dezbateri la OMPI chiar săptămâna viitoare în perioada 21-23 noiembrie. Menționăm, anterior că reprezentanți ai OMPI au fost invitați pentru a asculta problemele bibliotecarilor care se confruntă cu probleme de acest ordin, precum limitarea împrumutului cărților electronice pentru un termen de 26 de ori. Trebuie să menționez că tot mai mulți utilizatori și mai multe biblioteci achiziționează cărți electronice. În același timp, deși multe edituri au devenit reticente privind intrarea acestora pe piața de desfacere a acestor tipuri de

cărți, totuși unele edituri au impus condiții restrictive, și anume limitarea împrumutului la 26 de ori, care înfricoșează bibliotecarii atât viitorul serviciului de împrumut în cadrul bibliotecilor, cât și intimitatea utilizatorilor acestor tipuri de cărți. Astfel bibliotecarii în cadrul acestei sesiuni au discutat despre noul model care ar putea să salveze de acest pericol.

Anul acesta IFLA și-a promovat cu mai multă intensitate Programul *Acțiune pentru dezvoltare*, un program finanțat de Bill&Melinda Gates, care are ca scop *Dezvoltarea asociațiilor naționale de biblioteci/bibliotecari* prin susținerea acestora prin diverse granturi, și totodată promovarea politicilor (manifestelor, liniilor directoare) elaborate de către IFLA pe parcursul ultimilor ani. Direcțiile de acțiune sunt orientate spre *Crearea asociațiilor profesionale*, *Dezvoltarea asociațiilor bibliotecare*, *Statistici de bibliotecă și advocacy*, *Parteneriate și fundraising*.

Conferința mi-a oferit oportunitatea să înțeleg cât de avansat este învățământul universitar de specialitate, cât de bine organizat este acesta la nivel global. În mesajul de salut a ex-președintei, Ellen Tise, a menționat despre faptul că nu disciplina *Biblioteconomie* este în pericol la începutul secolului 21, ci mai degrabă este nevoie de mai multă inițiativă din partea bibliotecarilor pentru a traversa aceste provocări, de a oferi un nou brand profesiei. În acest sens a menționat despre binecunoscuta frază a lui Darwin „Nu, supraviețuiește cea mai puternică sau cea mai inteligentă specie, dar cea mai receptivă la o schimbare”. Astfel viitori bibliotecari trebuie să conștientizeze că pot activa ca editori prin intermediul platformelor de acces deschis, pot deveni creatori de informații, iar Wikipedia este doar un exemplu în acest sens.

A devenit o tradiție de a susține și prezentări poster, peste 150 de delegați și-au prezentat postere cu diverse tematici. Toate împreună, acestea au format o imagine caleidoscopică și au reprezentat totodată inițiativele bibliotecilor, a proiectelor-mari și mici din întreaga lume care sunt desfășurate de bibliotecari, studenți etc. Sesiunile de afiș (sau poster) au fost prezentate de către vorbitori prezenți în Sala de Expoziție la intervale de două ore, pe parcursul a 3 zile. Prezentatorii au oferit și materiale tipărite, pliante sau broșuri pentru distribuție. Nu am ratat această oportunitate de a învăța de la colegii din din întreaga lume de a prezenta un poster!

În cadrul lucrărilor congresului au funcționat în jur de 160 de expoziții ale marilor distribuitori de baze de date, echipamente de bibliotecă (precum digitizare cărți) printre care – Elsevier, ProQuest, Ebsco etc.

Cu noi experiențe novatoare s-au distins organizatorii IFLA. Alături de menținerea publicației Buletinul Expres, a fost creat și menținut un blog IFLA, angajând blogeri-voluntari care pe tot parcursul sesiunii a informat delegații despre toate evenimentele. Plasarea pe Flickr a pozelor de la IFLA la fel a continuat și anul acesta. În continuare Biroul IFLA a inițiat concursuri precum *Cea mai bună prezentare poster*, *Cel mai bun comunicator (promotor al IFLA)*, *Cel mai bun Buletin de informare ale secțiunilor*.

Deoarece, 2011, a fost anul în care a expirat mandatul președintei Ellen Tise, din Africa de Sud, a fost prezentat și noul președinte pentru perioada 2011-2013, care a devenit Ingrid Parent, din Canada, declarând ca motto pentru mandatul său va fi *Bibliotecile – o forță pentru schimbare*, totodată a fost anunțată și vice-președinta – Sinikka Sipilä, din Finlanda, care ulterior va prelua funcția de președintă în 2013.

În final, țin să îmi exprim încă o dată că participarea la o conferință de nivel globală mi-a oferit încredere să spun cu toată sinceritatea că IFLA 2011 din Puerto Rico a avut un impact nu doar profesional, ci, de asemenea, cultural și social. De aceea încurajez, pe toți Dvs să găsiți oportunități de a participa la următoarea ediție a IFLA care va avea loc la Helsinki, Finlanda – iar acolo bibliotecile sunt la ele acasă, și acestea vă vor inspira, surprinde și vă vor da aripi.